

Posudek oponenta diplomové práce

Autorka práce: Klára Lipská

Název práce: Mezipředmětové vztahy v učebnicích českého jazyka pro 1. stupeň ZŠ

Vedoucí práce: PaedDr. Simona Pišlová, Dr.

Diplomová práce Kláry Lipské je výrazně aktuální. Autorka se zaměřila na problematiku propojení poznatků a dovedností mezi více předměty na prvním stupni a rovněž navrhla některé učební aktivity, které lze pro takový způsob práce využít.

Práce je členěna do čtyř kapitol. V první autorka na základě odborné literatury shrnuje poznatky o mezipředmětových vztazích a uvádí, které moderní vyučovací metody jsou pro tento typ práce nejvhodnější, zmiňuje se rovněž o historickém pozadí problematiky.

Ve druhé kapitole charakterizuje osnovy a problém, jak má vhodná učebnice odpovídat osnovám. Do této kapitoly patří rovněž problematika plánovaných rámcově vzdělávacích programů, které nabourají současné pojetí učebních předmětů a vytvoří větší prostor pro mezipředmětové vztahy.

Na poslední zmiňovanou problematiku navazuje třetí kapitola, v níž se autorka zamýšlí nad současnými učebnicemi pro první stupeň (nakladatelství Alter, Fortuna, Jinan, Prodos, SPN) a analyzuje je z hlediska mezipředmětových vztahů. Připomínky viz níže.

Čtvrtá kapitola obsahuje, jak už bylo naznačeno výše, přehled aktivit, které lze při výuce na prvním stupni využít a v nichž se projeví mezipředmětové vztahy. Tuto kapitolu lze právem považovat za nejpřínosnější z hlediska práce i možností didaktiky českého jazyka na prvním stupni základní školy. Připomínky viz níže.

Diplomantka se vypořádala s úkolem, který ji pro budoucí praxi musí neuvěřitelně obohatit. Práce je inspirující pro všechny učitele na prvním stupni, doporučuji zveřejnění některých aktivit v odborném článku. Práci mohu vřele doporučit k obhajobě. Přes zřejmou kvalitu mám několik drobných připomínek, rad a dotazů.

Připomínky:

Ve třetí kapitole Klára Lipská vytvořila tabulku učebnic a toho, jak se v nich mezipředmětové vztahy mezi češtinou a jinými „vzdělávacími obory“ (termín KL) projevují. Prosím, aby při obhajobě vysvětlila, na jakém základě tyto vzdělávací obory stanovila. Nelze podle mého názoru jako samostatné položky v této tabulce vyčlenit údaje „rébusy, jazykolamy, doplňovačky“ a „příslloví, rčení, přirovnání, pranostiky“ (nejde o vzdělávací obory).

Domnívám se, že několik obrázků (hvězdička a šipka) ve cvičení na s. 51-52 je těžko popsatelných. Opravdu tyto tvary dokáží děti na prvním stupni popsat?

„Desatero 3. B“ je zajímavý nápad, ovšem nevím, zda ho lze zařadit již v pololetí první třídy, vzhledem k autorkou navrhovaným metodám (psaní na tabuli, vyvěšení desatera ve třídě). Budou žáci už na takové úrovni čtení a psaní, aby pro ně v prvním pololetí první třídy byla tato aktivita efektní?

Ve cvičení „Ukrytá čísla“ na s. 75-76 jsem nepochopil zařazení třetího textu (o Olze, co vyběhla na zahradu). Nepodařilo se mi najít souvislost mezi zadáním cvičení a tímto textem. Rovněž text o V. Remkovi by bylo vhodné přeformulovat nebo zaměnit. Nejsem si jist, zda děti budou vědět, kdo je to V. Remek. Z hlediska terminologie je v textu nepřesnost – nebyl první občan naší republiky (Česká republika – vznik 1993), ale Československé socialistické republiky (resp. první Čech). Vhodnější úkol na výpočet věku by asi v nynější době už byl, „kolik bylo toho roku let tvé babičce, dědečkovi“; přece jenom se už na prvním stupni vyskytují děti, jejichž rodiče v době letu V. Remka do vesmíru ještě nebyli na světě.

Navržená klasifikace:

velmi dobře

v Praze 13. 12. 2005

PhDr. Ladislav Jarošovec, Ph.D.